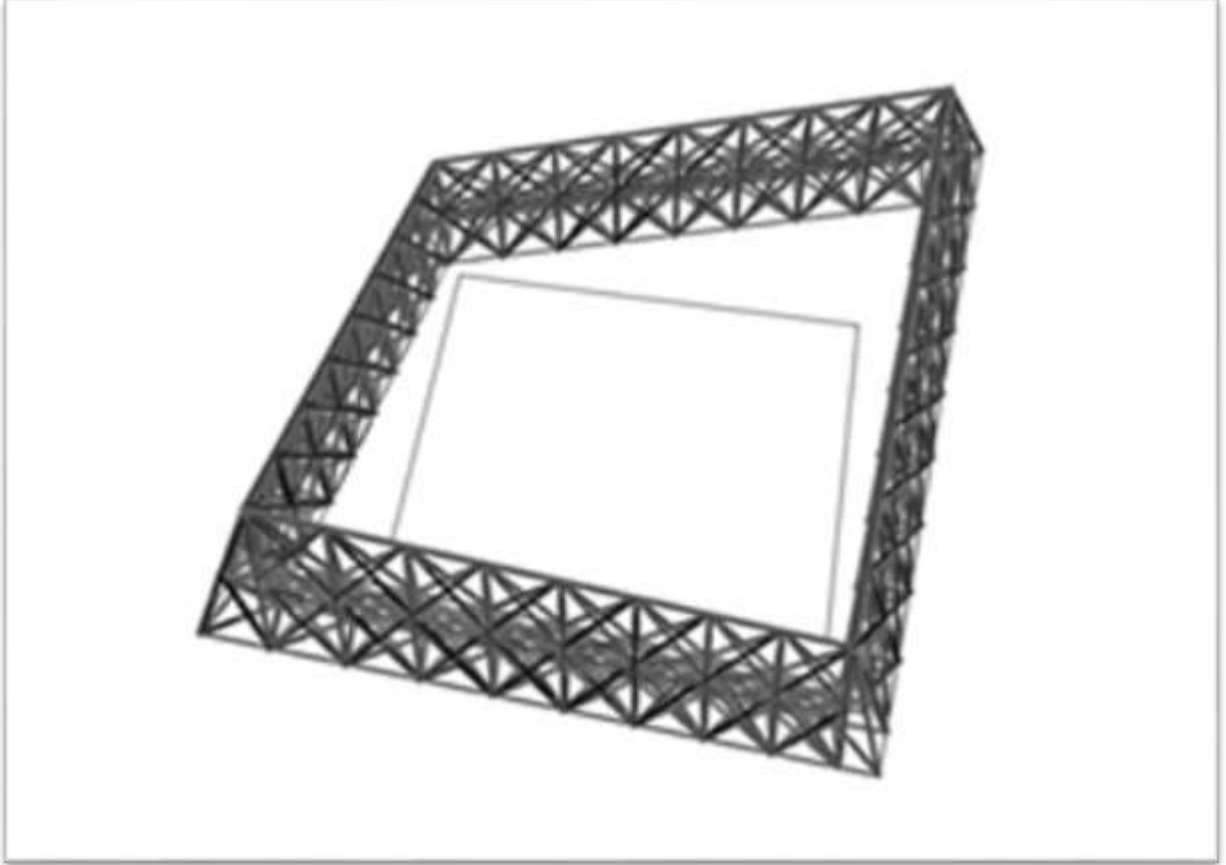
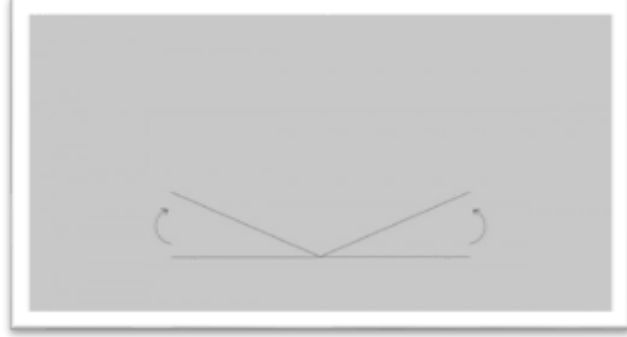

Cami Mimarisi Üzerine Fikir Yarışması

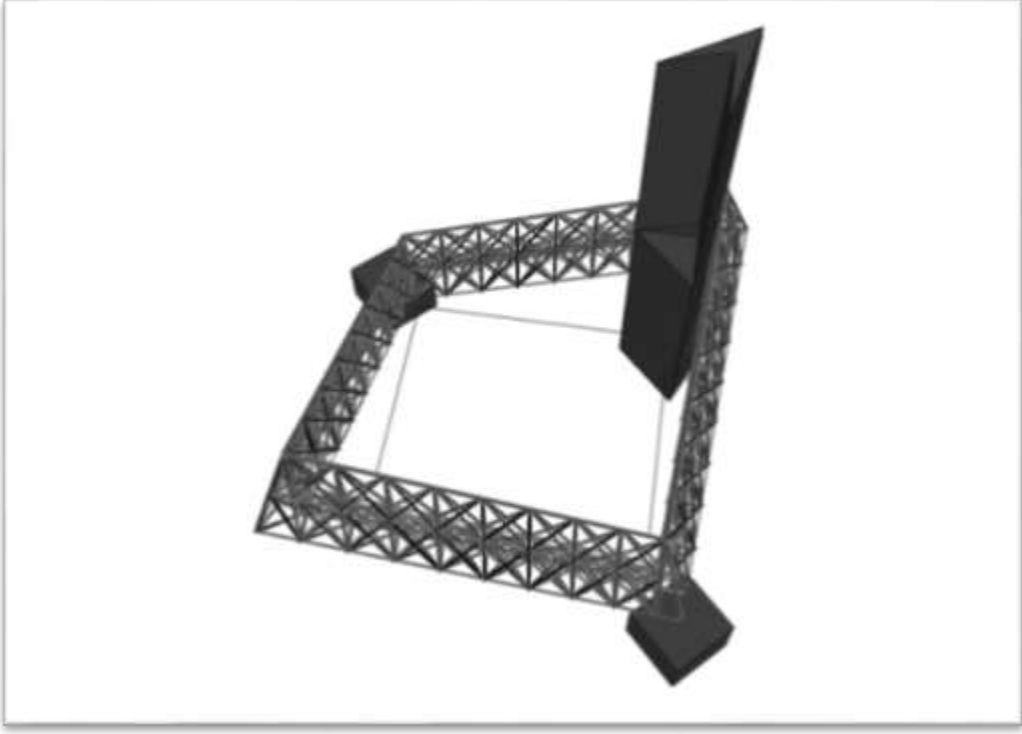

İhtiyaç duyulan büyük bir boşluktur, ışığa ihtiyaç duyan büyük bir boşluk, çok uzun zamandır unutulmaya yüz tutmuş olan da budur. Yapılmak istenen ihtiyaç duyulan boşluğu strüktür ile tanımlamaktır, mekanı gereksinim duyulan en sade biçimde strüktüre etmek ve bu strüktürü ibadet mekanının alışlagelmiş tüm yapı öğelerini tanımlamak için kullanmaktır, alışlagelmemiş bir biçimde.

Camiye mimari dilini kazandıran onun anıt, simge ve toplumsal bellek aracı olmasını sağlayan çağlar boyu bu boşluğu yaratan strüktür olmuştur. İçinde toplanılacak mekanı yaratan strüktür. Kubbe bu ihtiyaçtan çıkmıştır, yapım tekniğini mekana dönüştüren şey ise kubbeden ve onu taşıyan duvarlardan gelen ışık olmuştur. Çağdaş olan, bugünün yapım tekniği ve malzemesiyle boşluğun ihtiyaç duyduğu ışığı yorumlamaktır. Çağdaş olan ile değişmez olanın çabası buradadır. Kible duvarı ve bu duvar üzerindeki eylemleri tanımlayan mihrap ve minber dışındaki diğer cami tipolojisi yaratan yapı öğeleri islam inancı içinde tanımlanmamıştır. İslam inancı ibadet mekanının olabildiğince sade olmasını belirtmiştir sadece. Bunun dışında bildiğimiz cami tipolojisi yaratan tüm yapı elemanları ve plan şemaları rasyonel gereksinimlerden doğmuşlardır ve bu gereksinimlere çağın yapım bilgisi ve malzemeleriyle verilen yanıtlardır. Çağdaş olanı elde edebilmek için çağın gereksinimlerini belirlemek ve bunlara rasyonel cevaplar aramak gerekmektedir. Bu bağlamda, cami imgesini yaratan yapı elemanları şu şekilde ele alınmışlardır; Gerek yapılan akustik araştırmalara göre en uygun form olması, gerek tek çatı altında yönelme olmadan herkese eşit mesafede kalabalığı altında toplama kapasitesi nedeniyle plan şeması olarak kare form seçilmiştir. Plan şemasını oluşturan kare formu iki köşegeninden yukarıya kaldırılarak mekanı sınırlandıran boşluk, geleneksel olandan farklı olarak yerden koparılmamış, bu sayede hem iç, hem de dış mekan için en sade şekliyle belirleyici olması sağlanmaya çalışılmıştır.

Boşluğu sınırlayan üçüncü boyuta aktarılmış çizgilerin çelik kafes kiriş sistemiyle strüktüre edilmesi öngörülmüştür. Çelik kafes kiriş strüktür yere değdiği iki noktadan yükünü aktarırken sistemin kendisini taşıyabilmesi için gerek duyduğu üçüncü mesnet noktası, kent ölçeğinde kible mekanını tanımlamak, kent ölçeğinde ibadet mekanının yerini belirtmek ve caminin simgesel gücünü aktarabilmek için betonarme minare olarak tasarlanmıştır. Bu sayede, minarenin yeri ve işlevine yeni bir çözüm önerilmiştir.

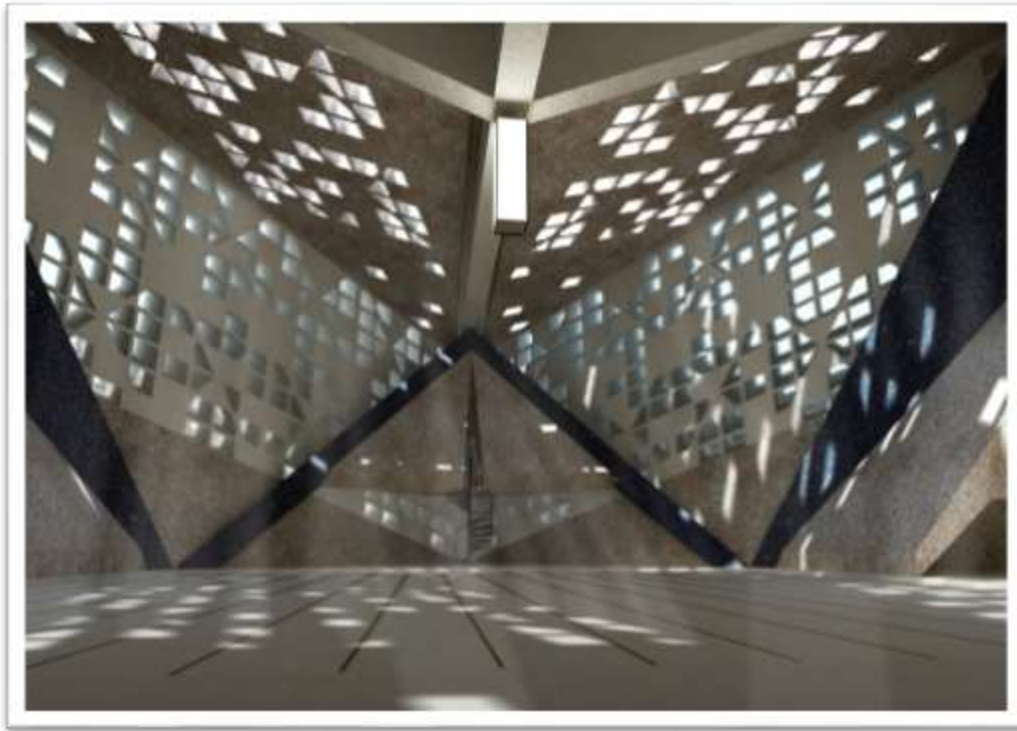
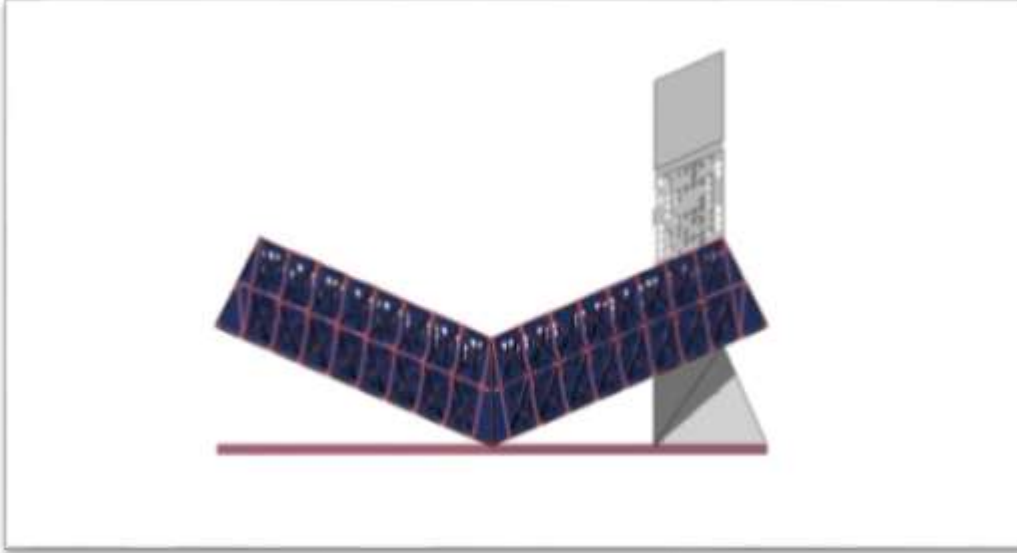

Taşıyıcı sistemin rijitliğini sağlamak ve çatıyı taşımak için gerekli olan strüktür, ana formun içerisinde ikinci bir kare form oluşturmaktadır. Bu ikinci kareyi sınırlandıran duvarlar ile ana form arasında kalan mekanlar, son cemaat yerini, dua alanlarını ve namaz alanını oluşturmaktadır. İkinci karenin minare önündeki kenarı ise kible duvarını oluşturmaktadır. Kible duvarı üzerinde, mihrap ve mihrabın sağında minber yer almaktadır.

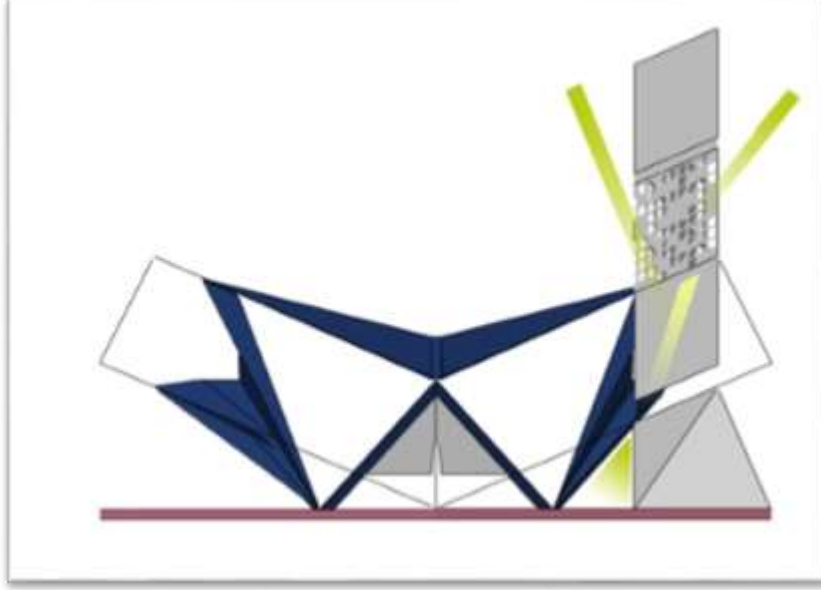

Taşıyıcı sistem ile oluşturulan boşluğu kutsal bir mekana dönüştürecek olan unsur, ışıktır. Geleneksel olanda, kubbe kasağından ve yığma duvarların izin verdiği genişlikteki açıklıklardan iç mekana alınan ışık, günümüz yapım tekniği ve malzemesinin tanıdığı olanaklara göre yeniden yapılandırılmıştır. İhtiyaç duyulan ışık,

boşluğu sınırlandıran taşıyıcı sistemden arta kalan aralıklardan, taşıyıcı sistemin izin verdiği biçimde iç mekana alınmıştır. Bu aralıklardan gelen ışık hüzmelerinin duvarlarda yarattığı görüntü ile geleneksel olan duvar süslemelerinin etkisi sağlanmaya çalışılmıştır. İç mekan etkisi güneşin hareketlerine göre gün içerisinde değişmektedir. Ayrıca, açılan deliklerin açıları sayesinde iç mekanın bir noktasındaki ışık etkisi diğer herhangi bir noktasındaki ışık etkisi ile aynılık göstermemektedir. İç mekanda, herkes için ışık algısı başkadır. Işık ve ışığın kullanımı ile insan ile Tanrı'nın başbaşa kalabileceği bir iç mekan yaratılmaya çalışılmıştır.

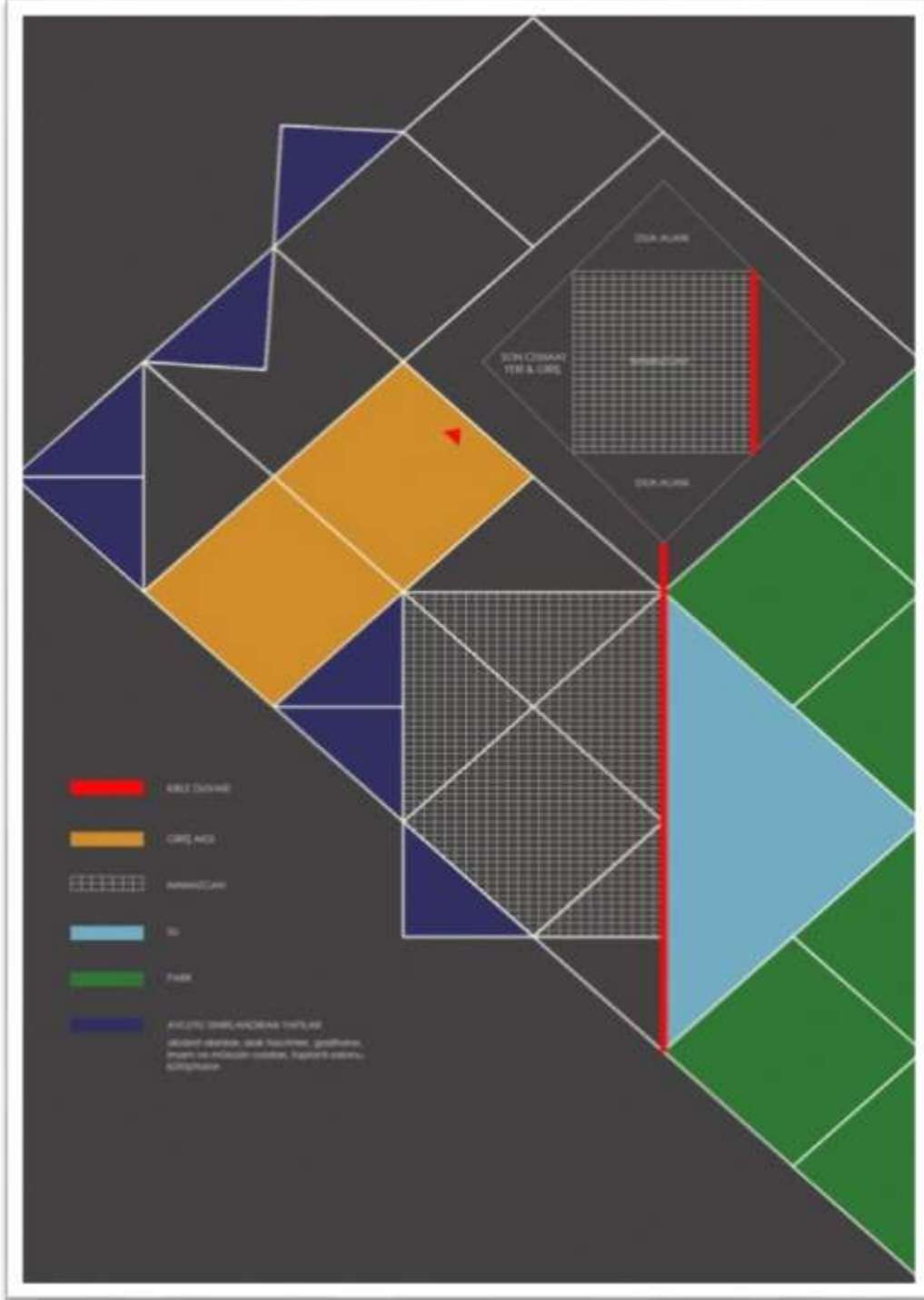
Taşıyıcı sistem üzerine açılan delikler minare ve çatı üzerine de devam ettirilmiş böylece iç mekandaki ışık etkisi güçlendirilmesi amaçlanmıştır. Aynı zamanda minare üzerindeki deliklerden, mihrap ile minare arasındaki boşluğa ışık alınıp, yönelinen bu duvar üzerinde ve arkasındaki boşluk içinde sonsuzluk hissi yaratılmaya çalışılmıştır.

Yaratılan iç mekanda sesin homojen dağılması ve optimum çınlama süresinin sağlanmasına yönelik yapı malzemeleri seçilmiştir. Bu bağlamda, zemin kaplaması için saf düzenini de belirten halı, duvar kaplaması için belli bir seviyeye kadar çınlama süresini optimum değerlere ulaştırmak için mozaik duvar kaplama malzemesi önerilmiştir. Bu malzemeyle aynı zamanda geleneksel cami iç mekanlarında kullanılan çini duvar kaplaması sade bir biçimde yorumlanmaya çalışılmıştır. Taşıyıcı sistemin izin verdiği boşlukların bulunduğu yüzeyler için akustik sıva ve boya önerilmiştir. Yüzeyde bulunan boşluklar mekana ışığı alıp kutsal bir iç mekan etkisi yaratırken aynı zamanda sesin yutulmasına ve çınlama süresinin istenilen düzeyde olmasına olanak sağlamaktadırlar. Bu sayede taşıyıcı strüktür, iç ve dış mekan için boşluğu varedip, boşluğa ihtiyaç duyduğu ışığı sağlayıp aynı zamanda iç mekan ses kalitesine katkıda bulunmaktadır.

Strüktürün dış mekanda yarattığı boşluk, bu strüktürden yere uzanan kible duvarı ile iki parçaya ayrılarak cami avlusunun sınırlarını oluşturmuştur. Birinci parça cuma, bayram ve cenaze namazlarının kılınması için dış mekanda ihtiyaç duyulan alanı sağlarken ikinci parçada park öngörülmüştür. Park ve parkın içerisinde kullanılan su sayesinde cami avlusunun kentsel yaşamın içine dahil edilmesi amaçlanmıştır. Aynı zamanda kible duvarının arkasında yaratılan park ve su ögesi ile islam inanışındaki ölümden sonraki hayatta hedeflenen cennet imgesi oluşturulmaya çalışılmıştır.

Bu imgeyi güçlendirebilmek için Amerika'lı sanatçı Ned Khan'ın rüzgar ile ilgili çalışmaları içinde yer alan 'fragmented sea' (<http://nedkahn.com/wind.html>) adlı çalışması önerilmiştir. Kible duvarı çok ince paslanmaz çelik teller üzerinde tek bir eksende asılı mavi alüminyum panellerden oluşmaktadır. Paneller rüzgarın etkisiyle hareket etmekte ve bu hareket sırasında gökyüzünden üzerlerine düşen ışığı yansıtılmaktadırlar. Mavinin tüm tonlarını görünür kılan rüzgar ve panellerin aralarından görünen su ve ağaçlar ile sonsuzluk ve cennet imgeleri güçlendirilmeye çalışılmıştır.

İbadet edenlerin çevre gürültülerinden etkilenmemeleri, avlunun ve ibadetin gerektirdiği dinginliği sağlayabilmek için, avluyu sınırlandıran, kimi zaman saçak kimi zaman içlerinde değişik fonksiyonları barındıran yapılar önerilmiştir. Bu yapıların içlerinde abdest alanları, ıslak hacimler, gashane, imam ve müezzin odaları, toplantı salonları, kütüphane gibi fonksiyonların çözülmesi düşünülmektedir. Yapıların modüler yerleşimleri farklı geometrik biçimdeki ve kottaki arazilere projenin adapte olabilmesini sağlamaktadır. Dış mekan namazgah alanının arkasından avluyu sınırlandıran sacak ve yapıların arasından camiye doğru yönelen kuvvetli bir giriş aksı tanımlanmıştır. Bu sayede yapının simgesel gücü arttırılmaya çalışılmıştır.

Bizden önce yapanların neyi, neden, nasıl yaptığı araştırılarak; strüktür, boşluk, ışık, mekan gibi kavramlar tüm cemaatlerin ibadetlerini yerine getirmesine olanak sağlayacak bir biçimde günümüz gereksinimlerine ve günümüz bilgilerine göre yeniden yorumlanmaya çalışılmıştır. Tüm bu çaba, yapının simgesel gücünü ve mekan etkisini yitirmeden en yalın biçimde bugünün biçimsel ve mekansal arayışıdır.